

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nou internat în Arad.

An ni-s'a dat bucuria de a asista la punerea pietrii fundamentale la internatul de fete din Arad, care acum se înalță falnic ca un monument cultural lângă reședința episcopescă, cel mai frumos monument ce poate decora o episcopie. Acest internat s'a ridicat din zelul femeilor române din Arad și jur, constituite într'o reuniune de femei. Zelul lor a atras atențiunea marelui mecenat Stroescu asupra noastră de a contribui cu 100.000 coroane ce a făcut posibilă realizarea ideii unui internat de fete în Arad. La aceasta operă monumentală institutul de credit și economii »Victoria« încă își are partea ei de merite, a contribuit anume 32.000 coroane.

Duminecă și-a serbat »Victoria« aniversarea existenței sale de 25 ani. Institutul care acum sunt 25 ani s'a înființat cu un capital de 200.000 coroane, astăzi numără un capital propriu de peste patru milioane șase sute de mii de coroane și dă dividendă de 403.000 cor. va se zică de două ori atâta cu cât s'a întemeiat. Dar ce este aceasta pe lângă consolidarea economică ce a creat-o acest institut la poporul nostru care prin ajutorul acestei bănci s'a întărit economicște.

Cea mai frumoasă prăznuire a muncii cinstite de un pătrar de veac este prinosul ce l'a adus direcțiunea pe altarul culturai naționale, prin decretarea înființării unui internat de băieți în Arad, ce va purta numele »Victoriei«, notând o sumă fondatională de 20.000 cor. pentru acest internat. »Victoria« dispune de mijloace ca în scurtă vreme să se și realizeze planul marelui.

»Victoria« a voit prin aceasta să onoreze publicul mare românesc care a onorat-o pe ea în decurs de 25 ani cu absoluta încredere, — ale tale dintru ale tale a zis publicului, fie binecuvântat în copii vostri credința voastră cătră acest institut. Ca reprezentanți ai culturai aducem jertfa inimii: recunoștința noastră direcțiunei institutului »Victoria« care a ridicat acest nou monument al culturai în Arad.

Aradul a câștigat prin aceasta în importanța lui culturală, și meritul Aradului este că să ridica prin propriile lui puteri, poate suportă chiar și vandalisme ce trec peste instituțiile lui cul-

turale, se ridică altele, drept dovadă despre puterea inherentă acestui ținut de a face ascenziunea progresului reclamat de spiritul timpului.

În unul din Nrii trecuți ai »Bis. și Școal.« ne-am ocupat cu chestia internatelor. În aceea espunere am zugrăvit importanța lor culturală și am solicitat înființarea lor pe cale socială, prin asocieri. Nu este destul a gândi numai la școlarizarea tinerimei, la sporirea contingentului de intelectuali, ci gândul să fie a crește intelectuali buni și reali în întreaga ființa lor, la această creștere să recer internatele, căci altfel tinerimea este răpită de valurile spiritului modern care crează o generațiune de proletari intelectuali, paraziții vieții publice.

Părinții cari au copii la școală ne vor înțelege mai bine, ei știu ce au să îndure cu întreținerea copiilor lor la case private. Oamenii săraci sunt nevoiți a-și da copii în case de o problematică valoare educativă, așa ajung copiii lor în societăți rele și în locuințe nesănătoase de unde es milogiți și sufletește și trupește, pe lângă că părinții rămân săraciți, căci ce a dobândit la vamă perde la pod, ce a dobândit la prețul vîptului mai estin a pierdut la învățarea copilului pe cheltueli de suplinire a vîptului slab și de cheltueli nefrebnice, încât și-se zburlește părul în cap când auzi cât costă creșterea unui copil peste vîptuație, mai presus de toate însă când vezi tipul dezolat ce la crescut locurile infecte în cari au ajuns copii nevinovați duși de acasă.

Internatele sunt chemate să înlocuiască casa familiară, să dea îngrijirea părintească creșterii trupesti și sufletești a copilului, să-l facă un element de ordine iubitor de muncă și cinstitor al moravurilor bune.

»Victoria« care și până acum a fost un izvor de promovare a chestiunilor culturale prin însemnatele sume de binefacere ce le-a notat din an an, cum este suma însemnată notată pentru școala de fete din Arad, pentru fondul tinerimei dela institutul ped. teol. din Arad, pentru gimnaziul din Brad, pentru internatul din Beiuș și pentru alte scopuri de binefacere și culturale, duminecă și-a încoronat opera cu punerea pietrii

fundamentală în cea mai ardentă clădire a viitorului la înființarea internatului de băieți în Arad.

Salutăm cu bucurie zorile acestui viitor deschis tinerimei române.

A XXV-a adunare generală a „Victoriei”.

— Raport general. —

Onorată adunare generală!

După o muncă neîntreruptă, intensivă și cinstită, roditoare de rezultate și progrese, serbăm azi aniversarea de 25 ani ai existenței institutului nostru „Victoria”.

Nu e această sărbătoare națională aranjată cu alai, ci este sărbătoarea muncii economice-naționale, care înalță, mângâie și întărește echilibrul sufletesc.

În acest moment solemn pentru toți, dacă privim dezvoltarea institutului nostru dela punerea temeliei lui până azi, trebuie să străbată în inima fiecărui om un sentiment mare de bucurie, văzând era aceasta nouă vestitoare de progrese și înaltare economică-națională.

Institutul nostru „Victoria” este operă pozitivă și productivă.

Va fi chemarea istoriei să constate evenimentele mari ale trecutului institutului nostru și să aștepte acolo caractere extraordinare, oameni inimoși, cari au luptat, muncit, suferit și s’au sbuciumat pentru ca să facă o „Victorie” solidă, mare și cu rădăcini adânci în conștiința poporului nostru.

Gândurile nobile și bune ale fondatorilor ajutate de o voință tare și de o ținută cumpănită a direcțiunilor, sprijinite de priceperea și devotamentul fără margini al bunilor funcționari, — s’au îndeplinit, — ocupându-și institutul nostru loc de onoare între institutele de bani solide din patrie.

Drept dovadă, — fără laudă de sine, — sunt cifrele bilanțului și conspectul comparativ despre operațiunile institutului tipărit la finea raportului nostru din acest an.

Cu această ocazie, cuprinși de sentimentul de recunoștință ținem să ne îndeplinim o datorie sacră și frumoasă, domnilor acționari, și Vă rugăm și pe D-voastră, ca să zicem cu toții, ca fondatorii, membrii direcțiunii, ai comitetului de supraveghiere, cenzorii și funcționarii institutului nostru trecuți la cele eterne să odihnească în pace între cei dreپți, iar noi cei vii muncind cu zel și credință și pe mai departe, să ridicăm rugăciuni la cer, pentru întărirea și înflorirea institutului nostru „Victoria”.

Cu mare încredere în viitorul institutului nostru și tot de aceste sentimente conduși, pentru eternizarea zilei de azi și în semn de recunoștință pentru publicul mare, care totdeauna în decursul acestui sfert de veac a sprijinit cu încrederea sa institutul nostru, direcțiunea D-voastră cu bucurie Vă raportează, că a decis să pună temelie unui internat de băieți aici în Arad cu o sumă fundațională de 20 000 coroane. În scopul acesta direcțiunea D-voastră din economia sumelor votate de adunările generale anterioare dispune de 15.000 cor. iar 5000 cor., Vă roagă să-i votați la rândul său din venitul curat al anului 1912.

După acestea avem onoare a Vă raporta despre afacerile institutului în decursul anului de gestiune 1912.

Anul trecut în urma încercărilor politice externe, cari s’au început cu războiul italo-turc și s’au continuat cu complicațiunile din Balcani, a fost un an greu economic-financiar, lăsând urme triste și pagube mari în urma lui.

Frica de o conflagrațiune europeană a produs mare zăpăceală și o adevărată panică în lumea financiară și mai ales atunci, când străinătatea a început retragerea din circulație a capitalurilor sale elocote în patria noastră, criza financiară generală a devenit extrem de gravă, iar banii enorm de scumpi.

Tot pe timpul acesta critic și atunci, când de abia puteau oamenii prevăzători din lumea financiară lua măsuri de precauțiune, au început și ploile torrențiale ne mai pomenite din toamnă, cari au nimicuit o parte însemnată din recolta de câmp și vii a anului trecut, producând astfel și criza economică.

Institutul nostru a luat măsuri de precauțiune încă de cu vreme și a grijit de a nu se angaja, decât la operațiuni lesne de licvidat. Clientela institutului am susținut-o, fără motiv nimănuiua capital nu i-am abzis, am ajutat oameni și alte institute să treacă prin criza suferită.

Intocmirile noastre de mobilitate, apoi legăturile noastre norocoase ce le avem cu băncile mari de reescont și în special sprijinul valoros ce ni l’a dat conducerea filialei Băncii Austro-Ungare din Arad, ne-au făcut posibil, ca să preîntîmpinăm toate evenimentele și să stăm neclintiți în poziția noastră.

Aducem băncilor, cu cari avem legături de reescont și în special conducerii filialei Băncii Austro-Ungare de aici recunoștința și sincerile noastre mulțumite.

Pe lângă toată situația aceasta critică economică și financiară, cu satisfacție Vă prezintăm rezultate îmbucurătoare, și, ca dovadă despre consolidarea institutului nostru, Vă raportăm, că circulația totală a anului trecut a fost K 403,339.173 86 mai mult cu 24 milioane decât în anul precedent. Activele fac K 25,167.110.69, cu 284 mii mai mult decât în anul precedent. Venitul brut e de K 1 milion 770 354.92, mai mult cu 348 mii decât în anul precedent, iar venitul curat al acționarilor e de K 401.216.61, mai mult cu 121 mii decât în anul precedent.

Fondurile de rezervă cu dotarea din acest an fac 1,862.836.30, crescând și acestea dela ultimul bilanț cu K 86.836.30.

Fondul de pensii al institutului, tot cu dotarea anului acestuia, va fi de K 241.362.29, arătând o creștere de K 48.202.29 față de trecut.

Capitalele proprii ale institutului ating astfel cifra considerabilă de K 4,604.198.59

Cifrele aci înșirate sunt atât de frumoase și impunătoare, încât ne dispensează de ori ce comentariu.

Cu regret Vă raportăm, că dl Dr. Nicolae Oncu în urma vârstei sale înaintate și din motive sanitare în 19 martie anul trecut s’a retras la penziune.

Domnul Dr. Nicolae Oncu a fost membru fondator și director executiv dela înființarea institutului până în ziua trecerii sale la penziune, sub care durată de timp și-a depus tot sufletul, puterea de muncă, inteligența și cinstea în serviciul institutului nostru. Cu durere ne despărțim de Domnia-Sa și dacă se și rup legăturile oficioase dintre noi, sentimentele de stimă și iubire inimă vor rămâne în sufletul nostru cu aceea fierbinte dorință, ca redobândindu-și sănătatea să trăiască încă mulți ani spre bucuria celor, cu cari împreună a muncit un pătrar de veac întru înălțarea și înflorirea institutului

Devenind astfel postul de director-executiv vacant, cu bucurie Vă raportăm, că tot în ziua de 19 martie 1912, direcțiunea D voastră cu unanimitate de voturi a ales de director executiv al institutului pe domnul *Sava Raiu*, fostul vice-director.

Domnul *Sava Raiu*, directorul executiv de azi al institutului nostru a fost tovărăș de muncă al domnului *Dr. Nicolae Oncu* dela înființarea institutului și avem convingerea, că conducerea institutului pusă în mâinile Domniei-Sale, e pusă în mâinile cele mai competente și destoinice.

În urma acestei alegeri devenind vacant pe 2 ani un loc în direcțiune, iar în urmă vechimei ieșind din direcțiune dñii *Dr. Nicolae Ciacian* și *Traian Vățianu*, confirm ordinei de zi, Vă rugăm să alegeți trei membri în direcțiune, anume un membru pe timp de 2 ani, iar doi membrii pe un period statutar de 4 ani.

Totodată, încelând mandatul comitetului de supraveghiere, Vă rugăm să alegeți 5 membri în comitetul de supraveghiere pe un period statutar de trei ani.

În urma acestora avem onoare a Vă prezenta conspectul operațiunilor noastre din anul trecut:

Conspectul operațiunilor din anul 1912.

I. Depuneri:

Starea la 31 decembrie 1911	K 13,702.932.22
În anul 1912 s'au depus	" 8,908.195.31
Total	K 22,611.127.53
În anul 1912 s'au ridicat	" 9,030.572.50
Starea la 31 decembrie 1912	K 13,580.255.03

II. Escont:

Starea la 31 decembrie 1911	K 18,438.141.36
În anul 1912 s'au escontat	" 68,746.893.83
Total	K 87,185.035.19
În anul 1912 s'au achitat	" 69,562.947.09
Starea la 31 decembrie 1912	K 17,622.088.10

III. Hipotecă:

Starea la 31 decembrie 1911	K 3,055.436.—
În anul 1912 s'au acordat	" 296.77.—
Total	K 3,352.215.—
În anul 1912 s'au achitat	" 318.755.—
Starea la 31 decembrie 1912	K 3,033.460.—

IV. Imprumut de cont-curent:

Starea la 31 decembrie 1911	K 1,232.293.56
În anul 1912 s'au acordat	" 1,302.119.86
Total	K 2,534.413.42
În anul 1912 s'au replătit	" 628.643.53
Starea la 31 decembrie 1912	K 1,905.769.89

V. Lombard:

Starea la 31 decembrie 1911	K 59.340.—
În anul 1912 s'au acordat	" 14.095.—
Total	K 73.435.—
În anul 1912 s'au replătit	" 9.103.—
Starea la 31 decembrie 1912	K 64.332.—

VI. Circulația cassei:

Starea numărului la 31 dec. 1911	K 293,083.15
În anul 1912 au intrat	K 162,781.102.98
Total	K 163,074.186.13
În anul 1912 au ieșit	" 162,634.142.12
Numărar la 31 dec. 1912	K 440.044.01

VII. Totala circulațiune

în anul 1912 K 403,339.173.86

Pe baza aceasta Vă propunem și rugăm să primiți următoarea distribuire a profitului curat din anul 1912:

Din profitul net de K 403.216.51
I. Se dau 5% dividendă acționarilor " 125.000.—
Restul de K 278.216.51

II. Se împarte:

a) 15% fondului special de rezervă K 41.732.47
b) 10% tantiemă direcțiunii K 27.821.65
c) 2% tantiemă directorului executiv K 5564.33
d) 3% tantiemă comitetului de supraveghiere K 8346.50
e) 4% tantiemă funcționarilor K 11.128.66
Restul de K 94.593.61
K 183.622.90

III. Se împarte:

a) supradividendă acționarilor K 125.000.—
b) 10% fondului de pensii K 18.362.29
c) pentru scopuri filantropice-culturale:
1. la dispoziția direcțiunii K 5000.—
2. pentru zidirea școalei civile de fete din Arad cf. concl. ad. gen. din 27 II. 1910 rata K 5.000.— K 153.362.29
III-a Restul de K 30.260.61

IV. Se transpune în contul venitului anului 1913.

În conformitate cu acestea, Vă rugăm să fixați dividendă pe anul 1912, cu K 20.— de acție, plătibila imediat după adunarea generală.

Totodată Vă rugăm să aprobați raportul nostru și bilanțul încheiat la 31 decembrie 1912.

Să primiți propunerile noastre relative la împărțirea venitului curat.

Să fixați prețul marcelor de prezentă, ca și până aci pentru 2 membri la zi á K 6.— pe 300 zile de cenzură, în total 3600.— coroane.

Să hotărâți asupra obiectelor puse la ordinea zilei și să dați absolutor atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1912. Arad, din ședința direcțiunii ținută la 21 februarie 1913.

Acest raport a fost primit cu o viiă satisfacție din partea adunării generale care cu unanimitate în-suflețită a votat toate propunerile direcțiunii, exprimând d-nii aceștia mulțumită protocolară pentru rezultatele splendide ce le-a realizat în trecut și pentru îngrijirea de viitorul acestui institut.

În direcțiune au fost realesi pe un period statutar de 4 ani domnii *Dr. Nicolae Ciacian* și *Traian Vățianu*, iar ca membru nou a fost ales în direcțiune, pe timp de doi ani, dl *Dr. Ștefan C. Pop*.

În comitetul de supraveghiere au fost realesi dd. *Dr. Sever Isprăvnic*, *Procopiu Giulescu*, *Dr. Cornel Ardelean*, *Dr. Ioan Nemet* și *Dr. Gheorghe Vessa*,

Familia creștină.

Principiul creștin al familiei.

(Prelucrare din franțuzește).

*Eu și casa mea vom sluji
Domnului. (Iasua XXIV, 15)*

Una din cele mai importante aplicațiuni practice ale principiului moralei evanghelice se realizează în cercul intim al familiei. Viața privată este mai ales sinceră. Și mijlocul cel mai sigur de a judeca pe om fără a ne înșela, e să știm cum se poartă în casa sa. Răul cași binele, au aici, urmări nemăsurate. Relațiunile care unesc pe toți membrii familiei sunt strânse, iar contactul dintre ei este necurmat. Influența care se exercitează asupra unuia sau a altuia nu s'ar putea măsura. Este de cea mai mare importanță că creștinismul își întinde acțiunea sa asupra acestei sfere a vieții noastre pe care o pătrunde, o curăță și-i comunică virtutea sa sfântitoare. Nu ne înșelăm asupra acestui lucru. Noul testament a intrat mai mult în amănunțimi asupra familiei decât asupra constituțiunii bisericii. Credem deci foarte folositor a trata acest subiect de o însemnătate așa de mare. Vom arăta principiul pe care se bazează familia după Evanghelie și apoi vom vedea diversele aplicațiuni ale acestui principiu. Vom considera însăși familia în cele mai mari împrejurări ale vieții omenestii: în zile de bucurie și de întristare și vom cerceta cum creștinismul sfîntește nu numai zilele de bucurie ci și pe cele de cea mai mare suferință.

N'am intențiunea să demonstrez superioritatea familiei și institația ei divină. Niciodată doctrinele care au încercat să o sguide n'au putut să-și acrediteze sofismele lor. Familia nu numai că e fondată pe o poruncă dumnezeiască dar, și pe cele trei indistructibile sentimente ale inimii noastre. Mai întâiu trebuie să distrugem o greșală periculoasă care în sensul nostru înjosește ideea. S'a pretins că ar avea un merit deosebit renunțarea la dulceața ei, noi am zice mai bine la datoria ei, și că cel mai înalt punct de perfecțiune e în a stă mai presus de ea în orice fel. Nu suntem de această părere. Familia ne arată cadrul cel mai excelent pentru descoperirea morală și religioasă și nu putem admite că ar fi o condițiune superioară pentru noi decât aceea în care a îngăduit D-zeu să fim. Omul în starea nevinovăției primitive a fost chemat la legătura familiei în grădina Edenului. D-zeu a zis atunci înainte de cădere: „Nu este bine să fie omul singur”. (Gen. 2. 18). Pe care motiv rezimă pentru a pleda contra Creatorului însuși cauza contrară, care s'ar pronunță: Este bine să fie unul singur! Marea schimbare venită asupra soartei noastre ar fi modificat planul lui D-zeu în acest punct? Nu credem. Când se zugrăvește în așa de admirabile colori nenorocirea omului isgonit din raiul pierdut prin greșala sa, când ne arată pe Adam și pe Eva părăsind de mână pământul blestemat și găsind în unirea lor o ușurare durerilor, ni se spune într'un chip admirabil un mare adevăr. Dacă familia eră necesară în patrie cu atât mai mult în-exil. D-zeu n'a voit să ne impună exilul singuri, ci ne-a păstrat acele curate bucurii ale familiei ca o amintire adesea tulburată, dar totuș dulce, a unei fericiri pierdute, ca o promisiune pentru viitor și mai ales ca un mijloc de a combate groaznica corupțiune a inimii noastre. Viața noastră, redată prin Iisus Hristos, poate să ne descrie toată frumuseța sa. De eră adevărat că ar fi o superioritate reală a renunțării la familie, toți oamenii trebuiau să renunțe, căci Evanghelia nu admite două morale, două vieți creștine, două legi de per-

fecțiune. Cu toții suntem chemați la sfințenie cu același drept. Chemarea noastră, pentru toți, este rezumată în aceste mari cuvinte ale Fiului lui D-zeu: „Fiți sfinți, căci și Tatăl vostru este sfânt”.

Fără îndoială, fiecare este chemat să îndeplinească legea sfințeniei în vocațiune specială, pe care D-zeu i-o arată în împrejurările vieții sale și în datoriile impuse fiecăruia. Admitem că este cineva pus într'o situațiune în care trebuie să renunțe la legătura familiei, însă negăm că ar avea un merit deosebit. El a făcut voia lui D-zeu, după cum tot creștinul este ținut s'o facă; însă nu-i din acest punct de vedere superior acelora care au împlinit aceeași voie ca soție și tată. Este o mare nenorocire și abatere pentru Biserica creștină de a legă de celibat o perfecțiune care se refuză vieții familiare¹⁾. Ar fi să dăm lovitură unității și adevăratei spiritualități a moralei evanghelice. Dacă se invoacă buna cuviință a oarecărui slujbe în biserică, noi răspundem că acela care a avut nu numai bucurii, ci și suferințe în viața familiei, va fi mai mult în stare de a îndura doliul fraților săi măhniiți și ar avea pentru ei cuvinte mai simpatice decât dacă ar fi trăit în singurătate. Când unul din misionarii creștini și-a pierdut tovarășa pe pământul sălbatic al Africii, cîp în ziua îngropării, șeful tribului, căruia îi predicase mil Evanghelia, i-a zis solem la marginea groapei deschise: „Acum ești om, căci ai suferit și ai putea să ne mîndrești”. Această vorbă simplă ajunge pentru a înlătura scuotoale himerele unei spiritualități false pe care noi o cel-am distrus, ca una care poartă o grea lovitură demnității familiei. Să luăm seama că sub pretextul unei perfecțiuni excepționale se răstoarnă privirile noastre relativ la adevărata perfecțiune și se caută a se deprecia contra tuturor argumentelor, una din cele mai frumoase instituțiuni dumnezeiești, acoperind în felul acesta izvorul vieții creștine.

Ce vom zice de toate binefacerile pe care familia le-a primit dela creștinism! Fără îndoială el o poate servi în mod eficace, dar niciodată nu ajunge ca să-și stingă datoria contractată către el. Testamentul vechiu garantase contra dizoluțiunii complete; dar numai Evanghelia i-a dat acel caracter de dragoste și sfințenie care face din relațiunile sale diverse tipuri sublime ale relațiunilor noastre cu D-zeu și Iisus Hristos. Familia păgână vă este cunoscută. În afară de câteva excepțiuni ea eră sau coruptă ca în Grecia, sau rigidă până la duritate ca în Roma republicană. Eră așa de puțină dragoste între bărbați și femei, încât femeile cari au fost în adevăr iubite le citează istoria. Tatăl eră sau slab sau neîmplănit. Servitorii erau sclavi și știți ce înseamnă acest cuvânt în limbele vechi; știți toate umilințele, toate cruzimile și toate torturile pe care le evoacă. Nu se găsește în familia păgână nici curățenie, nici dragoste. La venirea lui Hristos, ea ajunsese ultimul grad de degrație și se poate aplica chiar familiei aceste cuvinte [ale Evangheliei: „El a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Luca 19. 10). Familia eră pierdută și înecată de corupțiunea timpului, legăturile sale erau rupte și mîngiate în același timp și nu mai rămăsese din ea decât pasiuni deșănțate, niciodată satureate de o lume pornită fără de frâu către carne și poftele sale. Din această înjosire și păgânătate a scos-o Hristos. El a înălțat-o

¹⁾ Treapta Episcopatului cerând celui ce intră în ea ca să se lepede de orice grije lumească, cere candidaților la Episcopat să fie cu toată inima acolo și nici o altă grije să nu doaspescă în sufletul lor — deci nici grija familiară — ca astfel să fie cu totul dedați lucrului Bisericii.

și constituit-o, și chiar în Biserica primitivă ea ne apare reînviată și sfințită tot cași cu sângele lui Hristos. Decând creștinismul predomină în lume măcar în exterior a imprimat, peste tot locul, familiei un semn de demnitate nesters; iar unde n'a exercitat decât o putere nominală au strălucit mari dezordini. În toate epocile s'a văzut reaparând familia păgână cu amestecul său de corupție și asprime. În toate timpurile s'au văzut, și în număr destul de mare, familii de acestea care nu sunt decât asociații de noroc, interes și plăceri, în care păcatul a stricat totul, a pervertit totul, unde legătura esențială a fost ruptă, unde dezordinea s'a deslănțuit și încă în mod legitim. Nimic mai trist decât a vedea aceste case care au vițitul așezat liniștit la vatra lor devenită naturală. Când gândim că'n toate timpurile s'a încunjurat cu surăs această corupție și că totdeauna scandalul n'a depășit oarecare margini, că o literatură foarte gustolă a căutat să-l scuze și să-i imprumute un interes mișcător, că nodul celei mai mari părți din dramele și romanele aplaudate între noi, este însăși această păngărire a sanctuarului domestic, se recunoaște că Scriptura în limbajul său aspru n'a fost prea departe dând lumii ca principiu spiritul întunecului și a încercării. După familia hotărât coruptă am găsit prea adesea familia pur lumească, familia ușuratecă, în care nu se gândeste decât la plăcere, unde nu se știe niciodată a se scutura preocupățiunile deșertăciunii, unde afecțiunile cele mai sfinte se prefac în minciuni. Se află case de acestea în care o gândire serioasă n'a intrat decât cu moartea, ca un oaspe întunecat, închizând pentru un moment corupțiunea prin realitatea sa groaznică. Dar viața încurând a și reînceput zgomotos, asemenea nemorocirilor care se închid peste un cadavru, prezintă un totuș o suprafață limpede și strălucitoare, și începând murmurele lor voioase. Nu se poate vorbi de sanctualul familiei gândindu-ne la aceste case vesnic deschise — adevărate locuri publice, unde se resfață viața lumească; este o altă familie mai respectabilă, care de parte de a slăbi legăturile care o unesc le strâng; însă ea adăpostește în sânul ei egoismul și orgoliul, acești mari corupători ai sufletului omenesc și intră oarecând sub aparențe oneste în categoria familiilor lumești.

(Va urmă).

„Albina“.

Satanismul.

În luna maiu 1911 Hans Heins Ewers a ținut în Urania în Viena un discurs, în care s'a ocupat cu satanismul sau cultul lui Antihrist. După definiția dată de Ewers această religie nouă, ce e opusă tuturor religiilor de până acuma, își are rădăcina sa în cultul elor văzute, cultul vieții pământene, pe când ideea fundamentală a creștinismului e cultul Celui Nevăzut, altul vieții spirituale, a celei dincolo de marmânt. Conferențiarul s'a ocupat și cu istoria satanismului, începând începuturile lui acum în timpurile prime ale cultului media și comunicându-ne, că el se menține încă până astăzi în unele secte mai ales în occident. Pe toți aderenții acestui cult îi caracterizează o tă neîmpăcată contra tuturor legilor, chiar și a celor ai drepte. Satanismul s'a ivit ca reacțiune contra spiritului creștin, care nu promovează îndeajuns înțeleptele naturale din om, ci-și îndreaptă atenția asupra celor supranaturale, metafizice, transcendente. Satanismul desaprobat și persecutat din partea bisericilor s'a constituit în asociații deosebite, ce cuprindea

în sânul ei tot ce era mai rău și decăzut. Între creștinism și satanism se dădeau lupte înverșunate și deosebit de crâncene acum pe la anii 1000 d. H.

În secolul XII satanismul domniă mai ales în Franția de sud. Apostolii satanismului vesteau, că e irelevant, dacă cineva face bine sau rău, preoții erau huliiți, persecutați și torturați și în locul liturgiilor sfinte se serbau liturgii diabolice, parodii ale liturgiilor celor sfinte. Biserica a întreprins o luptă crâncenă contra celor stăpâniți de diavolul și în Franția de pe atunci a curs mult sânge din cauza aceasta.

În sec. XIII satanismul era reprezentat sub forma epilepsiei și a istericismului. Deviza lor era, că păcatul poate fi scos numai prin păcat. Partea de sus a corpului simboliză curăția, partea de jos necurăția trupească. Orgiile cele mai nebune și defraul cel mai destrăbălat își ajunseră culmea.

În sec. XIV ciurma, care se ivise, nimici în Europa 4-tra parte din omenime. Pe tronuri stăteau regi incapabili și superstițioși, pe stradele orașelor și ale satelor se prindeau mii de flagelanți, cari se schingiuiau în fața tuturor. Europa era plină de vrăjitori și scamatori, de cari nimenea nu se putea apăra. Totul era plin de păcat și mulți căutau să intre în legături cu satana, cari le promitea toate bucuriile pământeste. Mai ales femeile neputând rezista ademenirilor spre o viață plăcută, ce părea, că le suride, s'au dedat cultului satanei. Multe din ele deveniseră vrăjitoare, solomonare etc. Erau nesimțitoare contra focului și fără să simtă vre-o durere suportau chiar și cele mai crâncene torturi.

Erau finți anemice, isterice, murdare, cari trăiau în neconțință frică de diavolul, de care însă nu se feriau, ci din contră îi așteptau prin păduri și fanațe. În sâmbetele vrăjitoarelor se aranjau jocuri nebune, se serbau orgii rușinoase și se aduceau satanei ca sacrificii copii mici, pe cari îi ucideau în mod bestial. În astfel de cercuri n'avcau loc virtuțile. Aceste erau considerate ca o scădere mare și o piedecă pentru cei ce voiau să întrefie legături mai intime cu diavolul. Crime de tot felul erau la ordinea zilei. Biserica nu-și putea da rând în combaterea unei mulțimi atât de mari de răăciți.

În sec. XVII se vorbea mult de ședințele obscure ale Marchisei de Montespan. Ea stătea în legătură cu 17 alți vrăjitori din Paris, cu ajutorul cărora credea, că-și va putea asigura influința la curtea regală. Abatele Debur să fi cetit pentru ea trei liturgii. Ea să fi asistat la ele în costumul Evei.

Cultul satanismului n'a dispărut nici în sec. XIX. În anul 1848 secta străveche a Adamiților a solicitat dela guvernul austriac recunoașterea cumunității lor religioase. În Prusia de est, în Italia și Franția există încă și astăzi secte de ale Satanismului sub numele Freimaureri. Cultul constă în gustarea liberă a plăcerilor sexuale.

Apucături satanice întimpinăm și dealtfel în unele sisteme filozofice, mai ales în teoriile lor evoluționiste, în scrierile poezilor Goethe (în Prometheus și Faust), Baudelaire, Carducci, Huysmans, la pictorii Goja și Beardsley și filosofi Nietzsche și Stirner.

Candela.

CRONICA.

Deputat sinodal a fost ales la Vinga cu unanimitatea voturilor dl Gheorghe Popoviciu asesor consistorial ref. bis., iar la Timișoara dl Ioan Oprea adm. ppsc.

Cununie. Dsoara Emilia Luțai își va celebra cununia cu Dl Gheorghe Muntean abs. de teol. în 17 februarie (2 martie) a. c. în biserica gr. or. rom. din Cenadul-Unguresc. Felicitări.

Necrolog. George Bodea paroh gr.-or. rom. în Roșia a reposat la 8/21 februarie în etate de 64 ani și al 38-lea ani al păstoriei sale. Înormântarea s'a celebrat la 10/23 februarie prin M. O. D. adm. protopresbiterat al tract. Buteni Iuliu Bodea, cu asistența alor 10 preoți din vecinătate. Îl deplânge numeroase rudeni. Odihnească în pace!

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 6810/1912 pe lângă parohul deficient Ștefan Leucuța din Șimand presbiteratul Chișineului, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune pământ comasat ca beneficiu fundamental.

2. Una sesiune pământ comasat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nr. 2751/1902.

3. Două intravilane în estenziune de 1600[□] stângini.

Stolele legali pentru serviciile religioase, cari nu sunt luate în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/1902.

Alegându-l capelan va beneficia din toate acestea beneficii și venite parohiali jumătate, având a suporta toate dările publice după venitul beneficiat de dânsul, — și e îndatorat a catehiza fără drept la remunerațiune, la școlile din comună.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere testimoniu cu 8 cl. gimnaziale și cu maturitate, precum și testimoniu de calificatiune pentru parohii de clasa primă.

Recursele astfel ajustate și adresate comitetului parohial din Șimand, sunt a se trimite în termenul legal P. On. Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. or. rom. în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand spre a-și arăta desteritatea în oratorie, în cele rituale și în cântarea bis.

Șimand, din ședința comitetului parohial ort. or. rom. ținută la 23 decembrie 1912 (5 ianuarie 1913).

Comitetul parohial din Șimand.

În conțelegere cu Dr. Demetriu Barbu protopopul tractual al Chișineului.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala noastră confesională ort. rom. din Lipova devenit vacant prin strămutarea învățătorului Iuliu Putici se publică concurs cu termen de recurgere 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salar fundamental în bani 1000 cor.; 2. locuință liberă în edificiul școlii; 3. $\frac{1}{4}$ jugher grădină spre folosință; 4. pentru scripturistica 20 cor.; 5. pentru conferință învățătorescă 20 cor.; 6. venite stolare.

Pentru curățirea și înoăzirea salei de învățământ va îngriji comuna bisericească; curățirea locuințelor

învățătoresci cade în sarcina învățătorului.

Alesul e îndatorat să presteze serviciile cantorale în și afară de biserică, având a conduce strana și a instrui elevii în cântările bisericești și a conduce regulat la sf. biserică la slujba dumnezească.

Reflectanții cari dovedesc că pe lângă calificatiunea învățătorescă au 4 clase medii (gimnaziale, reale ori civile) și posed desteritatea de a instrui și conduce cor vocal — pentru ce se asigură o remunerațiune anuală de 120 cor. — vor fi preferiți.

Recurenții au să-și aștearnă în termenul legal concursul ajustat cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Lipova la P. On. Oficiu protopresbiterat în Lipova (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Lipova la 30 ianuarie (12 februarie) 1913.

Dr. Aurel Halic

v. președ. com. par.

Iuliu Onu

not. com. par.

Cu consenzul protopresbiterului Fabriciu Maniula inspector de școle.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului de învățător la vacanta stațiune învățătorescă Tilecuș protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe 17/30 martie 1913.

Emolumente: 1. Dela comuna bisericească prin repartiție pe popor 640 cor., dela stat 360 cor. 2. Locuință o chilie și cuină și supraedificatele aflătoare. 3. Dela înormântări unde va fi poftit 1—2 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-și înainteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial, subscrisului în Mezötelegd, până cu trei zile înainte de alegere, având dânsii a se prezenta poporului, spre a se face cunoscut, în cutareva duminică ori sârbătoare.

Tilecuș 1/14 februarie 1913.

Vasilie Chirila

preot, preș. com. par.

Dimitrie Indrieș

not. com. par.

În conțelegere cu Alexandru Munteanu, protopresbiter inspector școlar.

—□—

1—3

Pe baza ordinului Venerabilului Consistor de sub Nr. 6724/912 se publică prin aceasta concurs pentru îndeplinirea definitivă a unui post învățătoresc dela școala confesională gr.-or. rom. din Timișoara Francisciu (Temesvárferecnyáros) (Mehala), cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Salarul împreună cu acest post este:

1. Salar fundamental în bani-gala 1200 cor. plătit în rate lunare anticipative.

2. Cortel corâspunzător în natură și 20 cor. relut pentru competența de grădină.

3. Dela înormântări a) dacă mortul va fi dus în biserică 4 cor.; b) dacă probodul să va face la casa mortului 2 cor.; c) dela părăstase 1 cor. iară dela cununii unde va fi poftit 2 cor.

4. Cvinvenalele prescise de lege.

5. Pentru participarea la conferințele învățătoresci 20 cor. iară paușal scripturistica 10 cor.

Alesul va fi îndatorat pe spesele proprii a îngriji de curățenia locuinței sale învățătoresci în partea din lăuntru iară curățenia în partea din afară și eventualele reparaturi cad în sarcina susținătorilor de școală.

— Va fi îndatorat să conducă fără altă remunerațiune strana în sfta biserică, să țină cu elevii săi și cu cei dela școlăle străine din loc în toată duminica și sârbătoarea înainte de sfta liturgie exortății religioase și să-i instrueze în cântările bisericesti. Totodată va fi dator să instrueze și conducă corul vocal, pentru care i-se asigură remunerațiunea prescriasă.

Dela recurenți să recere cvalificația învățătorescă prescriasă de lege cu calcul general distins sau cel puțin bun și pregătire autorioară de 4 cl. gimnaziale, reale, civile ori industriale.

Reflectanții la acest post vor avea să dovediască dacă au prestat ori ba serviciul militar și să se declare dela care termin aspirează la cvincvenale. Recursele ajustate cu documentele reclamate de condițiile acestui concurs adresate comitetului parohial din Timișoara-Francisciu (Temesvárférencváros) (Mehala) sunt a se trimite în termenul legal P. On. Oficiu protopresbiteral gr.-ort. rom. în Timișoara (Temesvárgyárváros) iară recurenții sunt poștiți a să prezintă în vre o duminică ori sârbătoare în sfta biserică d'aici spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic și pentru a face cunoștință cu poporul.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-ort. rom. din Timișoara Francisciu ținută la 19 decembrie 1912 (1 ianuarie 1913).

Ioan Plavoșin,
paroh-președinte

Savu Curnie,
notar adhoc

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresb.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din Iermata (Csigégyarmat), se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar învățătoresc 600 cor. 2. Pentru cantoratul din biserică și instruirea elevilor în cântările bisericesti 300 cor. 3. Uzofruțul a 1⁴ jugh intravilan, în preț de 40 cor. 4. Despăgubire de șașune pentru 3 capete de vite 35 cor. 5. Venitul cantoral, afară de biserică, după uz, circa 25 cor. și anume: dela înmormântări fără liturgie 1 cor., cu liturgie 2 cor., iar dela cununii 40 fil. 6. Scripturistica, 10 cor. 7. Conferință 12 cor. 8. Locuință în natură, constătătoare din două chilii, culină grajd și intravilan. Cvincvenalele, comuna bisericescă nu le asigură dela sine.

E de hotat, că alesul este deobligat, ca jumătate din podul edificiului școlăi, să-l cedeze comunei bisericesti, spre folosire pentru bucatele fondului parohiei.

Petițiunile pentru acest post — ajustate cu documentele prescrișe, — sunt a se adresa comitetului parohial din Iermata (Csigégyarmat) și a se înainta Prea On. Oficiu protopopesc gr.-ort. rom. al Ienopolei (Borosjenő), — iară reflectanții sunt poștiți a se prezenta, în termenul concursual, — în sf. biserică din Iermata, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 20 ianuarie (2 februarie) 1913.

Ioan Moga,
preș. com. par.

Petru Ciongradi,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, ppresbiter, insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător la școala noastră confesională ort.-rom. din Chesinț (protopopiatul Lipovei) devenit vacant prin penzionarea învățătorului Moise Pepa se publică concurs cu

termin de recurgere 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 cor.
2. Cvarțir corespunzător cu grădina de legumi.
3. Pentru scripturistica 10 cor.
4. Pentru conferință 20 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.
6. Cvincvenalele legale se vor cere dela stat.
7. De curățirea și încălzirea șalei de învățământ

va îngriji comuna bisericescă, iar de curățirea și încălzirea locuinței învățătoresci va îngriji alesul.

Alesul învățător va avea să provadă cantoratul în strana dreaptă, să instrueze școlarii în cântările bisericesti și să-i conducă la sf. biserică în duminică, sârbători și toate funcțiunile liturgice, — fără altă remunerațiune.

Acei recurenți cari vor produce alestat despre desteritatea de a conduce cor vocal vor fi preferiți și vor avea o remunerațiune anuală de 100 cor. pentru carea vor fi îndatorați să înființeze și conducă cor bărbătesc în 4 voci și cor cu școlarii pe 2 voci.

Reflectanții au să-și așlearnă în termenul concursual recursele lor ajustate cu documentele prescrișe adresate comitetului parohial, la Prea On. Oficiu protopopesc al Lipovei (Lippa) și să se prezinte în vre o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr. ort. rom. ținută în Chesinț la 24 ianuarie (6 februarie) 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual *Fabriciu Manuila*, inspector școlar.

—□—

3—3

În temeiul dispozițiunei Ven. Consistor eparhial gr.-ort. rom. din Arad de dtto 30 oct. 1912 Nr. 6692/1912 pentru îndeplinirea parohiei de clasa I, din Beregsău devenită vacantă prin moartea părintelui George Bugariu se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesie pământ arător.
2. Un intravilan de 800□ și un estravilan de 1200□.
3. Stola și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotației preoțesti din viștieria statului.

De locuință se va îngriji preotul ales, care va supo. tă și dările după beneficiul său, va îngriji de trebuințele sufletești ale credincioșilor din parohia sa, va catehiză la ambele școlăle confesionale fără altă remunerațiune dela comuna bis., iar la serviciul divin se va părănda săptămănal cu parohul celeilalte parohii.

Dela reflectanți să recere cvalificațiune de clasa I. (primă)

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial din Beregsău sunt a să trimite în termenul legal P. O. Oficiu protopresbiteral gr.-ort. rom. în Timișoara (Temesvár-Gyárváros) iară recurenții vor avea să se prezenteze cu observarea §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii în vre o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Beregsău pentru a-și arată desteritatea rituală și omiletică.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-ort. rom. din Beregsău ținută la 215 ianuarie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopresbiteral.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericei ort. române dela	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelhie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.